

Selling the Circular Economy: engaging stakeholders effectively

February 12th 2025

Veerle Labeeuw
veerle@vlaanderen-circulair.be

[Vlaanderen-circulair.be](https://vlaanderen-circulair.be)

A large, stylized geometric shape on the left side of the slide, composed of overlapping blue and green shapes that form a large, rounded arrow pointing towards the right.

WORLD IN CHANGE

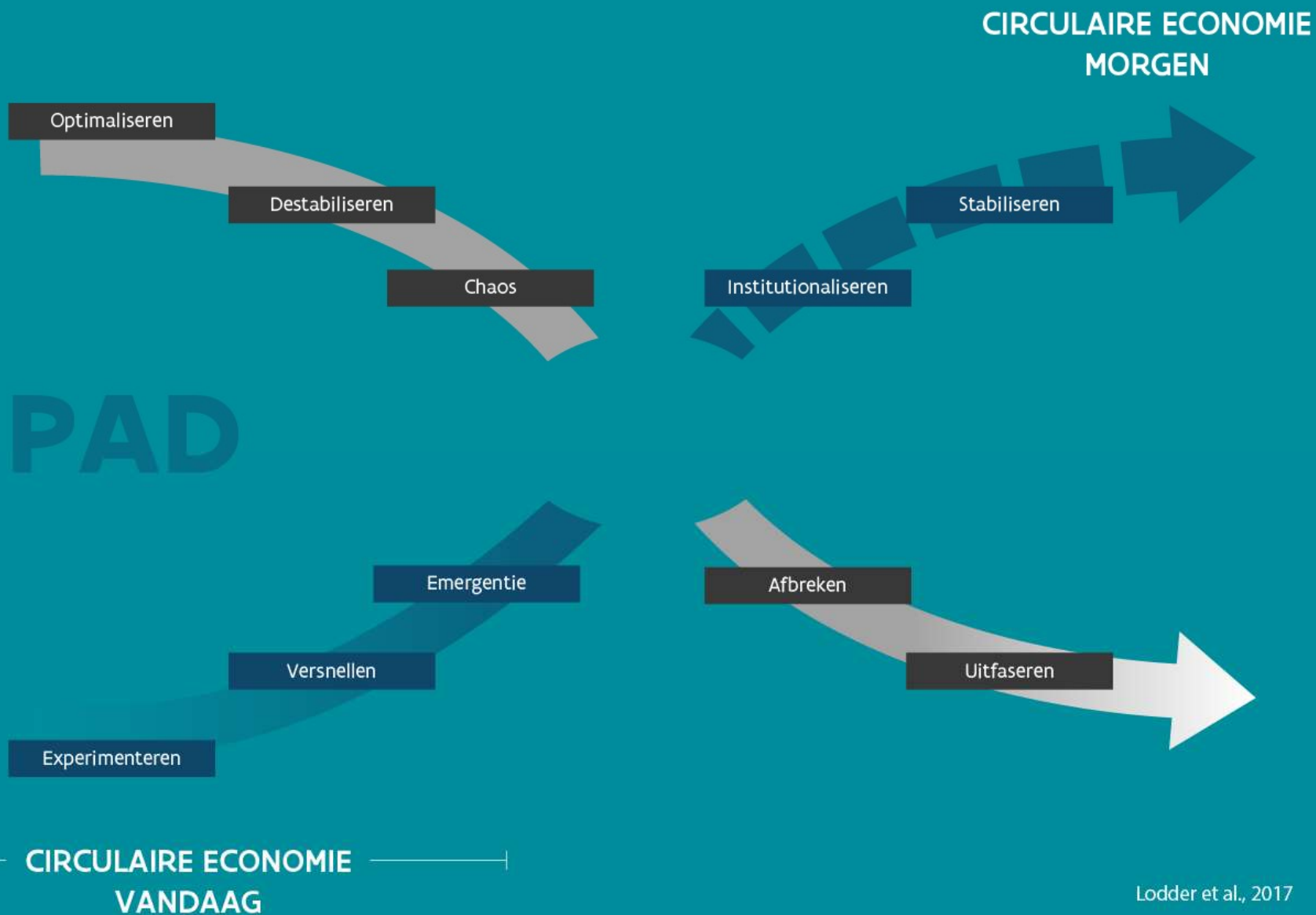

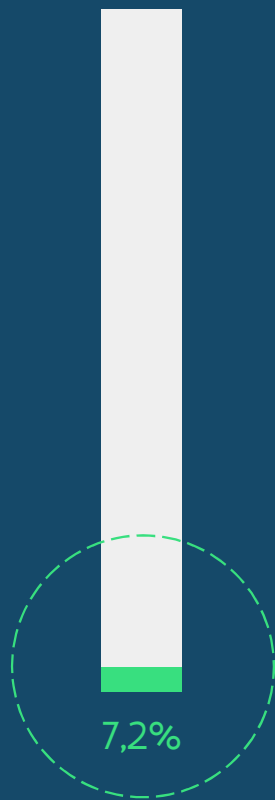
HOW DO WE COPE WITH THIS CHANGE?

HET PAD

Still far from our goal...

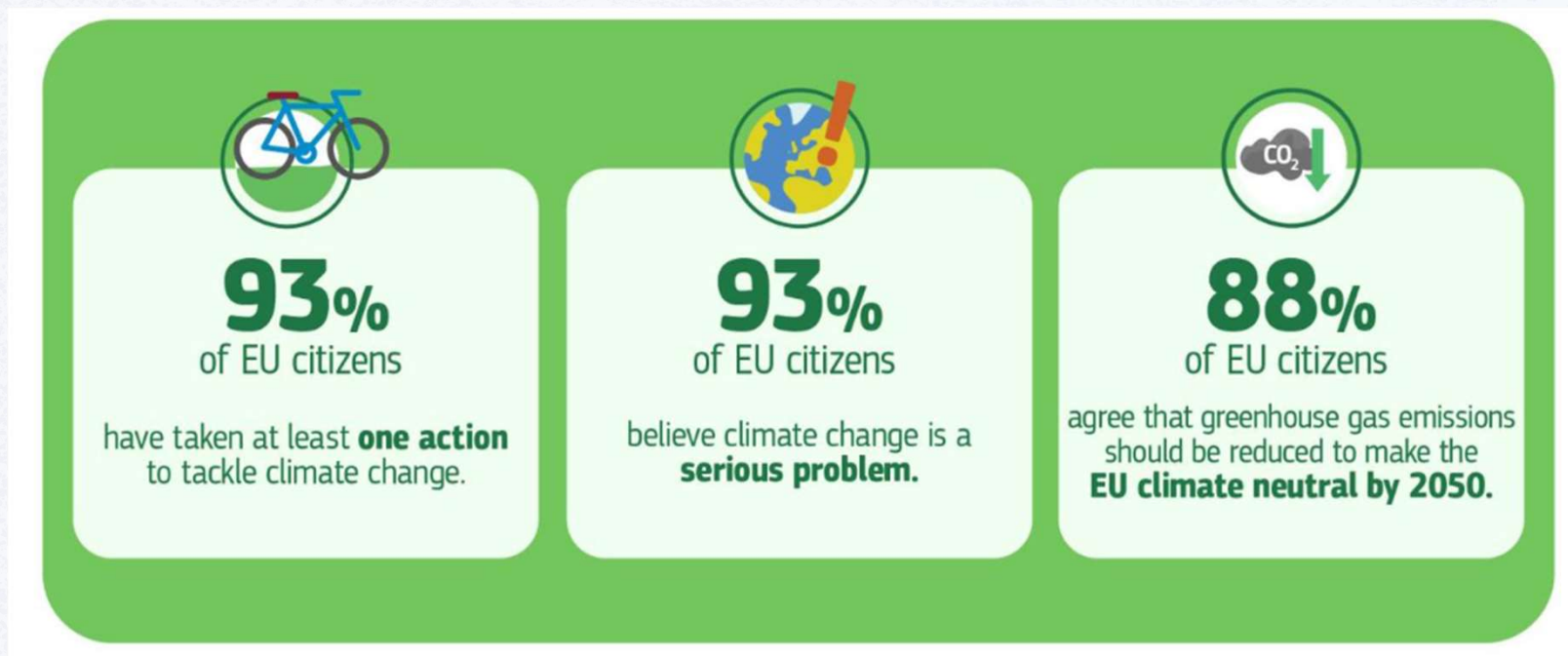

<https://www.circularity-gap.world/2024>

“Climate Change and its consequences constitute in the 21st century the greatest challenges facing humanity”

https://climate.ec.europa.eu/citizens/citizen-support-climate-action_en

We know there is a problem.

We feel there is a problem.

We want to do something about it

We know there is a problem.

We feel there is a problem.

We want to do something about it

but...

We do little to nothing

Inspiration Koen Thewissen <https://wearedaniel.com/>
<https://www.youtube.com/watch?v=nsUOpVsh0zg>

THE NEW YORK TIMES BESTSELLER

THINKING, FAST AND SLOW

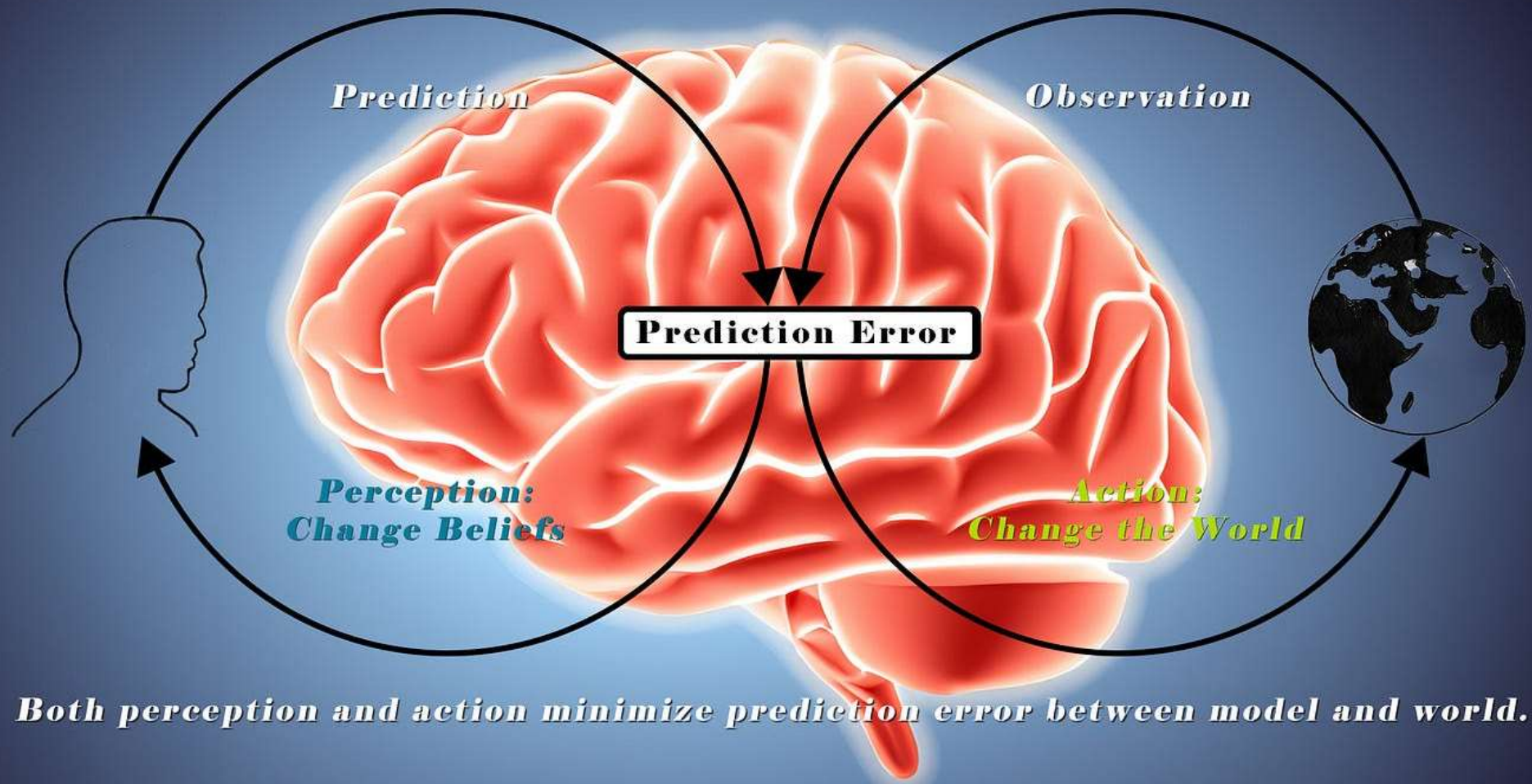

DANIEL
KAHNEMAN

WINNER OF THE NOBEL PRIZE IN ECONOMICS

"[A] masterpiece... This is one of the greatest and most engaging collections of insights into the human mind I have read." —WILLIAM HASTINGS, *Florence Times*

Both perception and action minimize prediction error between model and world.

Slide of Koen Thewissen <https://wearedaniel.com/>
Daniel Kahnemann 'Thinking, fast and slow'

$$1 + 2 =$$

$$17 \times 273,5 =$$

SYSTEM 1

Intuition & instinct

95%

Unconscious
Fast
Associative
Automatic pilot

SYSTEM 2

Rational thinking

5%

Takes effort
Slow
Logical
Lazy
Indecisive

Ingoup/outgroup

Framing

Social Proof

Loss Aversion

Paradox of Choice

Bias Blinded Bias

A large, stylized geometric shape on the left side of the slide, consisting of a blue square with a green triangle inside, forming a larger triangle shape.

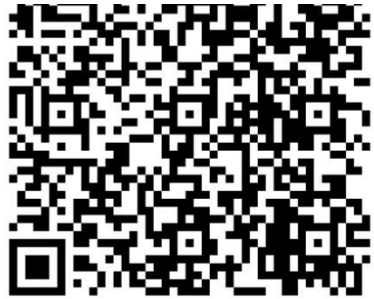
**HOW CAN WE CREATE
CHANGE TOGETHER?**

Ingroup / Outgroup

Focus on what
binds you.

Make it clear
that you are in
the same
“ingroup”

**CIRCULAR
AMBASSADOR
PROGRAM**

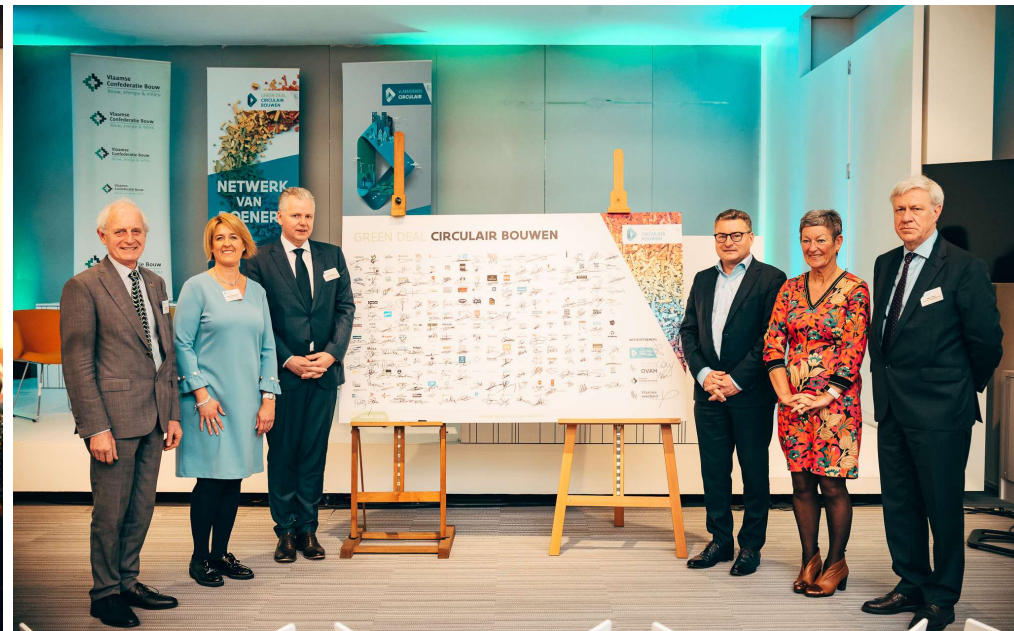
TRAIN-THE-TRAINER EDITION

Enrolment Circular Ambassador Program for Trainers

Important: as this training is European-wide, it will take place in English (presentations and group work). Therefore, please provide your answers in English. More info: <https://vlaanderen-circulair.be/nl/become-a-trainer-circular-ambassador-program>

Green Deal Circulair Aankopen Juni 2017

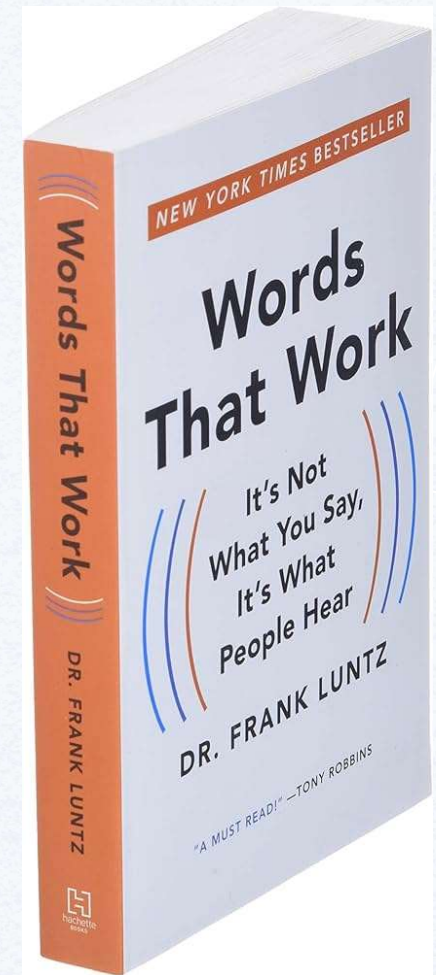
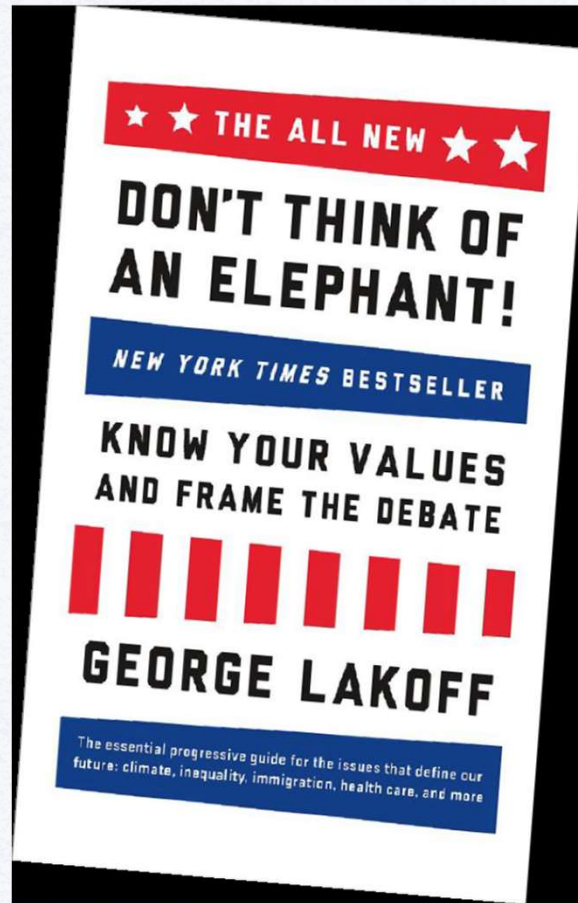

Green Deal Circulair Bouwen Februari 2019

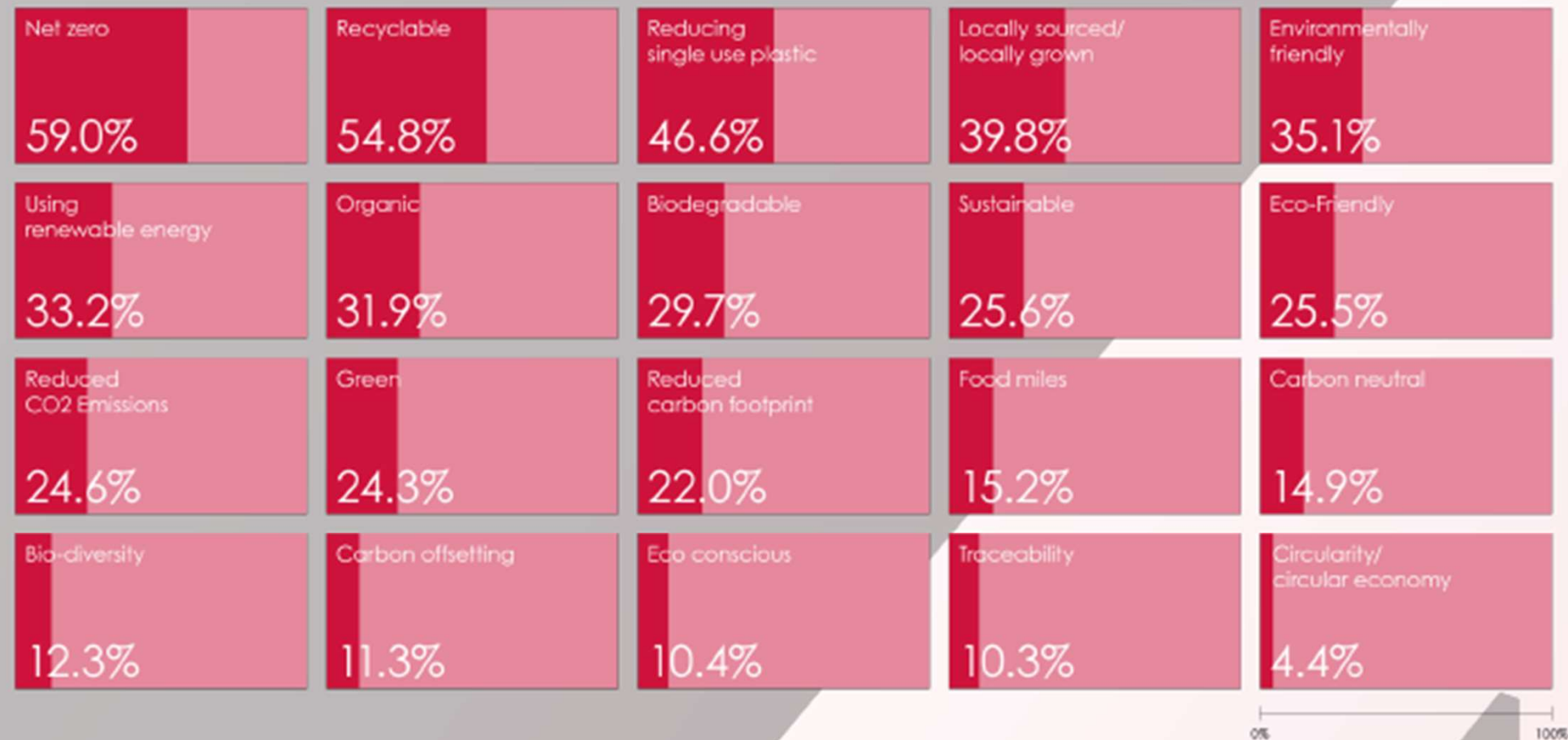
Framing

Use (and test)
words that work

% of consumers who 'completely understand'

'Completely Understand' The Term (Total %)

Do	Don't
Smart, Safe, Healthy	Sustainability, Ecological
Solutions	Climate Problem
For your children	For everyone
Agreements	Principles and values
Reliable	Danger, Risk
Security	Doubt
New	Change, loose
Clear choice	Save the world

Loss aversion

Try to avoid loss.

Focus on what
there is to gain.

BOUWEN.VLAANDEREN-CIRCULAIR.BE

We hebben ook een bibliotheek samengesteld van publicaties, databanken en tools.

Via de trefwoorden tegen bovenaan deze pagina vind je ook publicaties en links met dat thema.

Voor publicaties en videos in het thema 'circulaire aanbesteden/aankopen bouw' verwijzen we naar de [website Circulaire Aankopen](#)

[naar de bib >](#)

[terug naar de top](#)

[terugpakket](#)
[webinars](#)
[acties/gids](#)

- [bouw](#)
- [businessmodellen](#)
- [circulaire materialen en bouwproducten](#)
- [data & tools](#)

- [financiering](#)
- [inzorging](#)
- [milieu- & gezondheid](#)
- [oplossing en hangende af](#)

- [selectieve sloop](#)
- [urban mining](#)

Eventjes vooraf

Ten eerste horen wij onze toezeggingen en enkele inspirerende cases die aantonen dat circulair bouwen geen utopie meer is.

1. Waarom circulair bouwen?

Wij moesten een andere richting uit met de wereld. Circulairbats is het antwoord. Omdat in dit kaspakket waarom circulair bouwen de toekomst is.

2. Wat is circulaire economie?

... en al even belangrijk: wat is het niet? Drie principes geven je een duidelijk antwoord en laten je ook zien hoe de principes toegepast worden op de bouwsector.

3.1 Circulair bouwen in de praktijk: het ontwerp

Circulair ontwerpen, hoe begin je eraan? Wie geven je de basisprincipes mee en helpen je op weg met een praktische toets.

3.2 Circulair bouwen in de praktijk: circulaire businessmodellen

Omdat hier waarom het klassieke verloopmodel niet werkt in de circulaire economie. En wat de alternatieven zijn.

Bibliotheek

» [KOM NAAR DE LEZERS](#)

filter op [categorie](#) • [thema's](#) • [schrijvers](#) •

[alle publicaties](#) • [databanken en platformen](#) • [tools](#) • [publicaties en rapporten](#)

 <p>Brochure topic group construction</p> <p>Op 22 en 23 september 2022 kwamen de leden van de afdeling Bouw Samen voor de kennisgeving van de 100 Jaar Feestelijke Samenwerking van de Vereniging Nederlandse Bouwvakkers met het streekverband van de Bouwunie in de provincie.</p> <p>DOWNLOAD</p>	 <p>FCRBE - Pilot Operations</p> <p>De eerste partij aan de slag met de pilot projecten. Het pilotproject is in het voorjaar van 2022 gestart met het uitvoeren van de operaties.</p> <p>DOWNLOAD</p>	 <p>FCRBE - Materiaal fiches</p> <p>Deze fiches helpen jou om een materiaal fiche met al de informatie die je nodig hebt om de materialen te gebruiken en te onderhouden. Het helpt je om de materialen te gebruiken en te onderhouden.</p> <p>BEZOEK WEBSITE</p>	 <p>FCRBE - Toolkit voor hergebruik - aanbestedingsstrategieën</p> <p>Hoe kun je anders omgaan met hergebruik? Hoe kun je anders omgaan met hergebruik? Hoe kun je anders omgaan met hergebruik?</p> <p>DOWNLOAD</p>
 <p>FCRBE - Sjabloon voor het inventariseren van bouwvoorwaarden voor de sloop</p> <p>Opzetten in Excel</p> <p>DOWNLOAD</p>	 <p>Bijdracht aan THE RECLAMATION AUDIT</p> <p>De Reclamation Audit is een tool om de bouwvoorwaarden van een gebouw te inventariseren en te documenteren.</p> <p>DOWNLOAD</p>	 <p>Factadecisk als a service</p> <p>LEED-gedekte gebouwen</p> <p>BEZOEK WEBSITE</p>	 <p>Naar een circulaire economie in de bouw</p> <p>Hoe kun je anders omgaan met hergebruik? Hoe kun je anders omgaan met hergebruik? Hoe kun je anders omgaan met hergebruik?</p> <p>DOWNLOAD</p>
 <p>Circulariteit in de bouw</p> <p>Hoe kun je anders omgaan met hergebruik? Hoe kun je anders omgaan met hergebruik? Hoe kun je anders omgaan met hergebruik?</p> <p>DOWNLOAD</p>	 <p>Circulariteit in de bouw</p> <p>Hoe kun je anders omgaan met hergebruik? Hoe kun je anders omgaan met hergebruik? Hoe kun je anders omgaan met hergebruik?</p> <p>DOWNLOAD</p>	 <p>Circulariteit in de bouw</p> <p>Hoe kun je anders omgaan met hergebruik? Hoe kun je anders omgaan met hergebruik? Hoe kun je anders omgaan met hergebruik?</p> <p>BEZOEK WEBSITE</p>	 <p>Circulariteit in de bouw</p> <p>Hoe kun je anders omgaan met hergebruik? Hoe kun je anders omgaan met hergebruik? Hoe kun je anders omgaan met hergebruik?</p> <p>DOWNLOAD</p>

VIDEO WALL

virtuele bedrijfsbezoeken en pitches pilootprojecten

ProDin pilot Zoninge Kempen

Stree vaudenberg - Provincieal hof Brugge

Refinans - Zik leverid gelou

Cuppers & Q architecten - Impassus herbouw

Dumbold - vier mythes over de woningbouw ontlaats

BBS - Deurne Sporttoegangs Groot Schijn

Her de Hui - Stadsplan van Marous

Hiss Mylge Bli - de Botsberg herbouw

Hiss Mylge Bli - de Botsberg herbouw

Thyri Kinkelder - Schuilen Coöperatief

WUBUS - Houten Paalprojecten

Verbouw - Houtland WUBUS

Social Proof

Focus (only) on what a large group is already doing well.

Circulaire economie groeit dubbel zo snel als gemiddeld

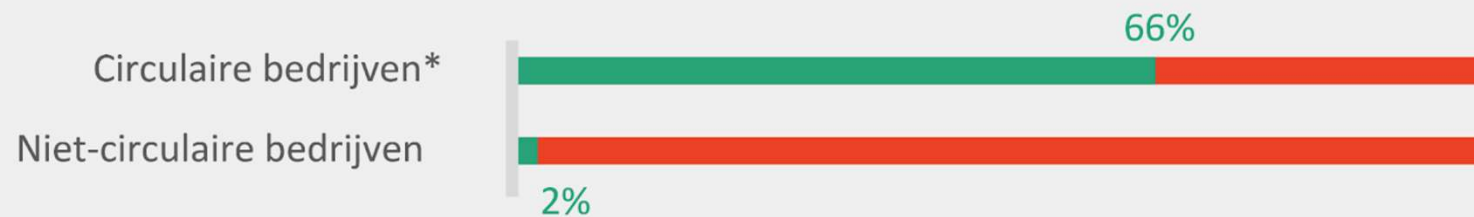

Bouw- en renovatiebedrijven zijn de grootste circulaire werkgevers. ©saskia vanderstichele

WIM DE PRETER | 16 maart 2022 16:00

Het aantal bedrijven met circulaire activiteiten groeide de voorbije drie jaar met 35 procent, tegenover 15 procent voor alle bedrijven samen. Dat leert een analyse door het adviesbedrijf Inoopa.

Ondervindt jouw organisatie tijdens de Corona-crisis tekorten?

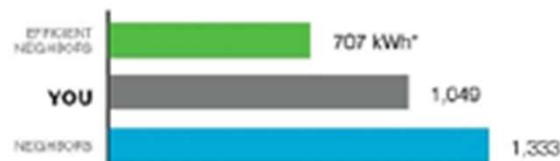

*dit zijn bedrijven die bij meer dan 4 van de 8 gepeilde circulaire strategieën (minder materialenverbruik, delen van producten, middelen...) minstens een goede basis toepassen

● = Nee, geen tekorten

Last Month Neighbor Comparison

You used **48% more** than your efficient neighbors.

* kWh: A 100-Watt bulb burning for 10 hours uses 1 kilowatt-hour.

HOW YOU'RE DOING:

GREAT 😊😊

▶ **GOOD** 😊

MORE THAN AVERAGE

WHO ARE YOUR "NEIGHBORS"?

ALL NEIGHBORS

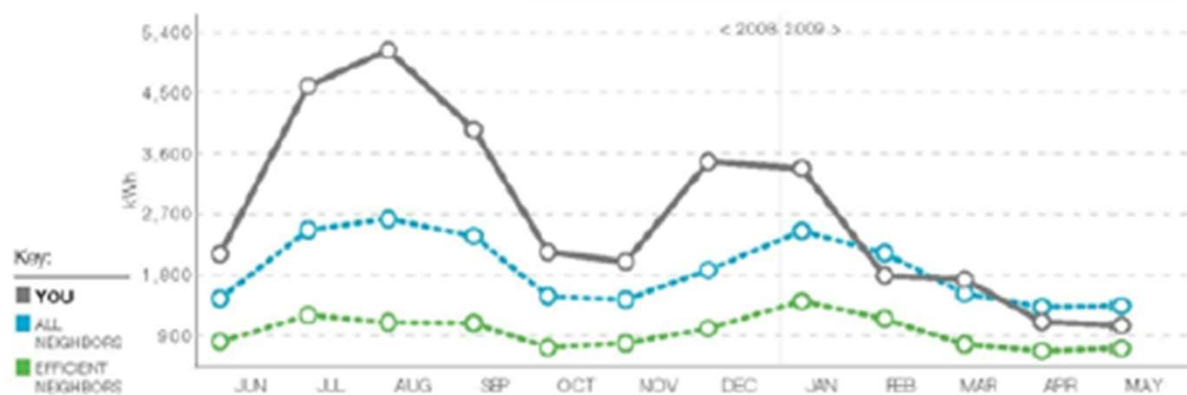
Approximately 60 occupied, nearby homes that are similar in size to yours (avg 5,379 sq ft)

EFFICIENT NEIGHBORS

The most efficient 20 percent from the "All Neighbors" group

Last 12 Months Neighbor Comparison

You used **45% more** electricity than your neighbors.
This costs you about **\$1,029 extra** per year.

Personalized Action Steps

☐ Set your thermostat for comfort and savings

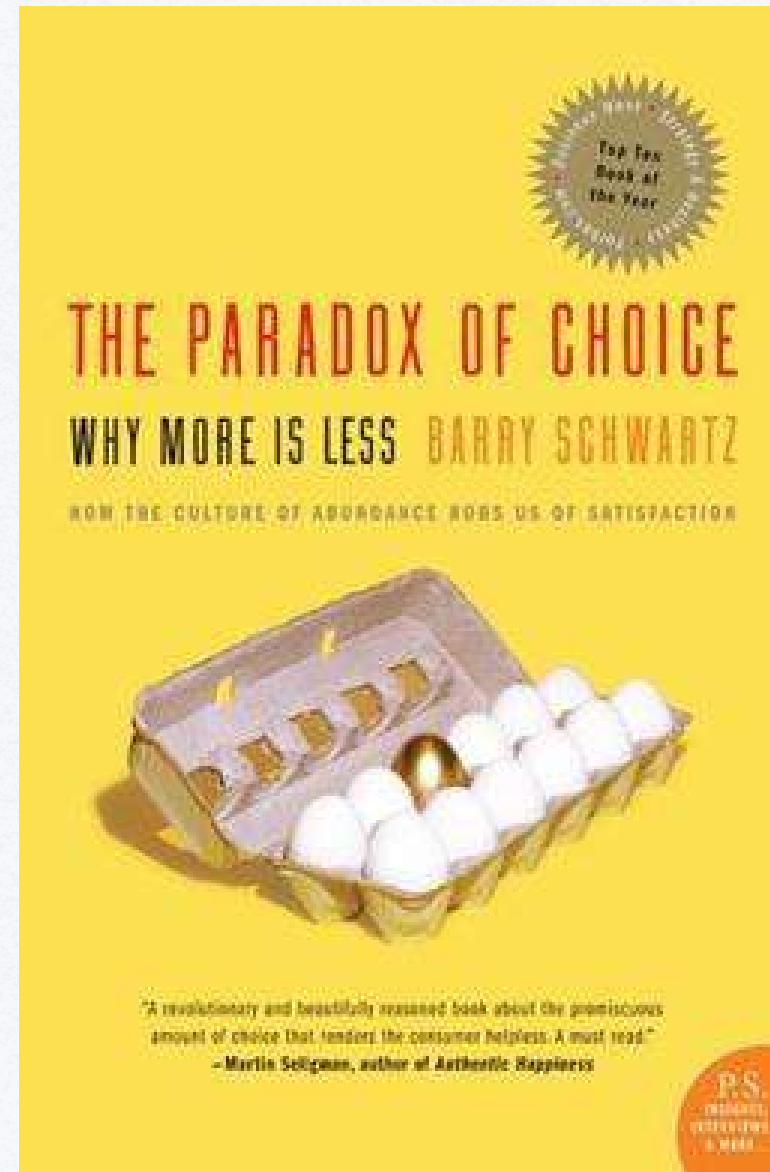
☐ Choose efficient light bulbs

☐ Look for the ENERGY STAR® label

TURN OVER TO LEARN MORE ➡

Paradox of Choice

Make the choice as easy as possible.

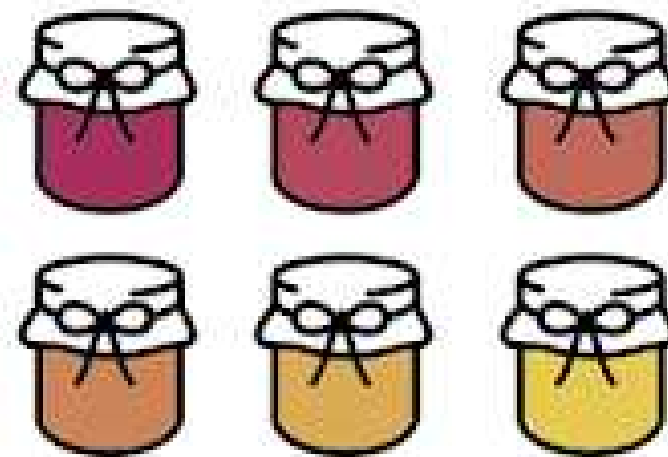
Too many choices?

24 choices of jam

attracted 60% of the shoppers

3% of shoppers bought jam

6 choices of jam

attracted 40% of the shoppers

30% of shoppers bought jam

fuckup night edition

CAFÉ CIRCULAIR

Breek de cirkel

28.MEI.2024
VANAF 18U
Werfheide 2

Bias blindness bias

We all consider ourselves less biased than the average person.

A large, stylized geometric shape on the left side of the slide, consisting of a blue square with a green triangle inside, forming a larger triangle shape.

WHAT CAN I CHANGE?

Tools & Platforms

Derbigum: Derbitwin NT

SOPREMA: Pavaflex Plus

MOSARD: circulair ontwerp- en bouwsysteem

C-Calc

ETAP Lighting International: U2

ETAP Lighting International: E8

Derbigum: Residek P VD

Reynaers Aluminium: prefabgevelpanelen

Nnof: Mr Lounge

Kömmerling (profine Belux): AluNext

Derbigum: Derbicoat NT

GYPROC-Saint-Gobain Construction Products Belgium: LOOPD

CATEGORIE

FABRIKANT

ZOEKWOORDEN

LABELS
☐ LCA/EPD
☐ C2C
☐ Nature plus
☐ Benor
☐ ATG
☐ DUBO-keur

CIRCULAIRE STRATEGIEËN
☐ Veilig en gezond
☐ Verantwoord materiaalgebruik
☐ Functionele eigenschappen
☐ Gerecycled materiaal
☐ Gerecycled afvalmateriaal
☐ Hernieuwbare grondstoffen
☐ Omkeerbaar
☐ Eenvoudig
☐ Snel
☐ Compatibel
☐ Lange levensduur
☐ Terugkoop- of doorverkoopgarantie
☐ Natuurlijk afbreekbaar
☐ Recycleerbaar

Circular gebouw
UITGEGEVEN DOOR: CIRCULAIR GEBOUWD

Maak de cirkel van jouw bouwproject rond

[LEES MEER](#)

FOD Methodologische Gids PaaS
UITGEGEVEN DOOR: MÖBIUS BUSINESS REDESIGN NV

Zes stappen om de kans op Product-as-a-Service te grijpen

[LEES MEER](#)

Circular buildings toolkit
UITGEGEVEN DOOR: D.HUB

Meer weten over circulaire gebouwen?

[LEES MEER](#)

De circulaire bouwcatalogus
UITGEGEVEN DOOR: DE CIRCULAIREBOUWECONOMIE

De catalogus vol inspirerende voorbeelden

[LEES MEER](#)

Bouwstenen voor decentrale overheden
UITGEGEVEN DOOR: APVAL CIRCULAIR

The circular design map
UITGEGEVEN DOOR: SWITCHRS

De tool om uw circulair

One Click LCA
UITGEGEVEN DOOR: ONE CLICK LCA LTD

Dubotool
UITGEGEVEN DOOR: DUBOTOOL B.V.

Guides and Inspiration

Praktijkgids circulair bouwen

Met vertrouwen innovatieve
oplossingen toepassen

Aline Vergauwen – Buildwise

OPDRACHTGEVER

ONTWERPER

PRODUCENT

AANNEMER

document opgemaakt in het kader van
de Proeftuin Circulair Bouwen &
de Green Deal Circulair Bouwen

CLOSE THE LOOP
A GUIDE TOWARDS A CIRCULAR FASHION INDUSTRY

Q EN

THE LOOP

GET STARTED

NETWORK

ABOUT

CONTACT

RESOURCES
Materials matter

Go for low impact materials

Choose recycled or recyclable fibers

Reuse and redesign waste

Learn from nature

Think every aspect of your product

ABOUT THIS GUIDE

In a circular fashion industry, designers, producers, retailers & consumers are challenged to take the whole life cycle of a garment into account. Flanders DC and Circular Flanders guide you through the principles of this sustainable way of working.

DESIGN
Design for eternity

Design to last

Design for rebirth

Design to minimize waste

Design to reduce the need for rapid consumption

Design with new technologies in mind

END OF LIFE
Consider every ending as a new beginning

Biodegrade organic textile

Create new life through redesign and upcycling

Recycle textile

Organize collection and take-back systems

Prolong life through reuse

PRODUCTION
Produce clean, local and with respect

Mind people and planet

Try new technologies

Produce locally, match supply and demand

Avoid waste and surplus

Go for long life and durability

CONSUMPTION
Choose and take good care

FAN?

GET TO WORK
Don't put off till tomorrow what you can do today

RETAIL
Hack the take-make-waste model

VOEDSELVERLIES IN VLAANDEREN

OVAM is de provincie van Vlaanderen

WIKIPEDIA: A. VAN DER BEEK

Grondstoffen verantwoord inzetten

Voortijdige sloop vermijden

A minimaliseren van de HOEEVEELHEID van de materialen	B minimaliseren van de MILIEU-IMPACT van de materialen	C verlengen van de LEVENSDUUR van de gebouwen	D maximaliseren van de HERGEBRUIK-KANSEN van de elementen	
A1 de bouwbehoefte in vraag stellen en/of anders invullen	B1 inzicht krijgen in de milieu-impact van het gebouw (materialen en energie) en optimaliseren via TOTEM	C1 ontwerpen met potentieel voor toekomstige functies (functionele aanpasbaarheid)	D1 detaileren met oog voor een eenvoudige ontmanteling en omkeerbaarheid	
A2 de waarde van bestaand patrimonium behouden	B2 inzetten op hergebruikte elementen/materialen en aftoetsen van milieu-impact via TOTEM	C2 ontwerpen voor een wisselend gebruik : flexibiliteit, (her-) indeelbaarheid, drager-inbouw-gedachte	D2 ontwerpen met oog voor modulariteit, prefabricatie, standaardisatie	
A3 ruimtes met derden delen	B3 inzetten op materialen met hoge recycled content en aftoetsen van milieu-impact via TOTEM	C3 ontwerpen met potentieel voor uitbreiding (en/of inbreiding)	D3 elementen kiezen met aandacht voor compatibiliteit, uitwisselbaarheid	
A4 technische uitrustingen met derden delen	B4 inzetten op biogebaseerde structurele elementen/materialen en aftoetsen van milieu-impact via TOTEM	C4 ontwerpen met oog voor onderhoud, upgrade, herstel onafhankelijke en toegankelijke functionele lagen	D4 elementen kiezen met contractuele afspraken omtrent terugname	E4 maximaliseren van de hergebruik- en recycling-kansen van de grondstoffen met reeds gesloten
A5 eenzelfde ruimte multifunctioneel gebruiken	B5 materialen weren van onverantwoord beheerde natuurlijke bronnen (bosareaal, akkerbouw, groeves...)	C5 robuuste en kwalitatieve materialen kiezen	D5 bestaande waardevolle onderdelen bij renovatie/demontage identificeren	E5 elementen kiezen met oog voor terugname en recyclagegarantie
A6 dematerialiseren op structuurniveau: ontwerpen met lichtheid	B6 energiebehoefte minimaliseren	C6 patrimonium regelmatig onderhouden en optimaal beheren	D6 samenstellende onderdelen van de nieuwbouw identificeren	E6 gebruikte materialen en grondstoffen in elementen/componenten identificeren

Circulair aanbesteden bouw

[Circulairaankopen.be/leerhub](https://circulairaankopen.be/leerhub)

LinkedIn Circular Procurement

Circular Procurement Learning Network

A
minimaliseren van de **HOEEVEELHEID** van de materialen

B
minimaliseren van de **MILIEU-IMPACT** van de materialen

C
verlengen van de **LEVENSDUUR** van de gebouwen

D
maximaliseren van de **HERGEBRUIK-KANSEN** van de elementen

E
maximaliseren van de **RECYCLAGE-KANSEN** van de materialen

LEARNING + SHARING KNOWLEDGE

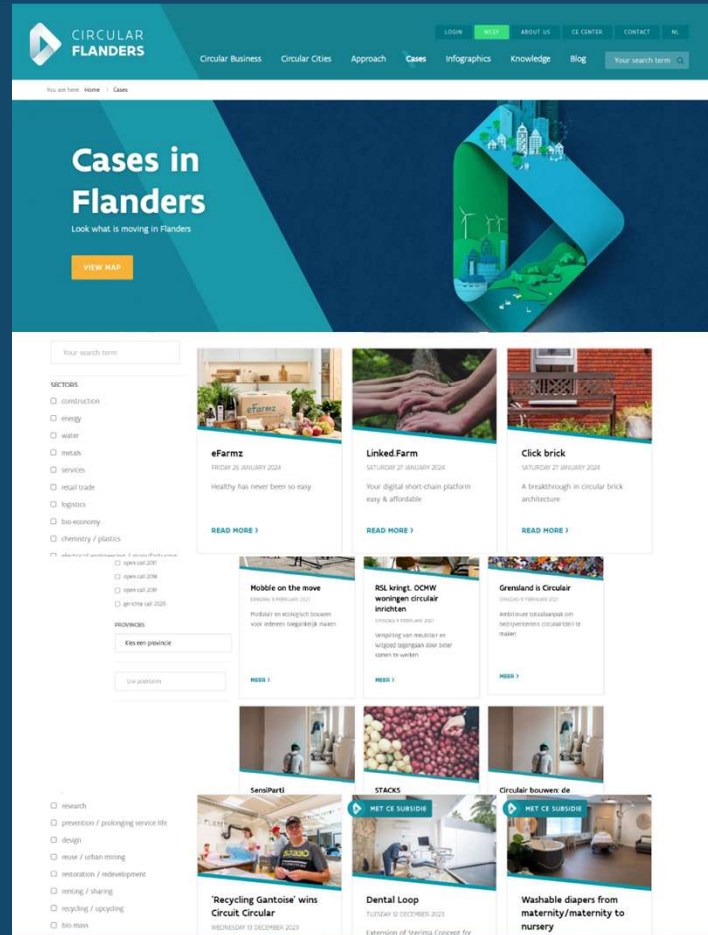
Website:

bouwen.Vlaanderen-circulair.be

linkedin

Circulair Bouwen Vlaanderen

Sfeerbeelden vier jaar Green Deal Circulair Bouwen

Resortec winst Ecodesign by OVAM Gold Award 2023

Eco Tire Solutions van Wannes Van Laerhoven winst Ecode...

REDOSE van Loore Nele winst Ecodesign Award voor stude...

GUARD THE AWARD - Ecodesign Award for studenten

Werkagenda Maakindustrie

Werkagenda Circulair Bouwen

Circular State of the Union - plenair

Ingoup/outgroup

Framing

Social Proof

Loss Aversion

Paradox of Choice

Thanks!

Bouwen.Vlaanderen-circulair.be

Circulairaankopen.be

Linkedin: [GreenDealCirculairBouwen](#)

Linkedin: [CircularProcurementLearningNetwork](#)

Questions? veerle@vlaanderen-circulair.be

Vlaanderen-circulair.be

VLAANDEREN
CIRCULAIR

